

AdRem

Nummer 2, Maart 2025, Jaargang 45

Inhoud

Wat er allemaal aan de hand was	2	Steengoed	8
Plant van de maand februari.....	3	Uit de oude doos	11
Fotogalerij.....	4	Met een boekje in een hoekje	12
Fotogalerij.....	5	Onder ons gezegd	13
Wilde mutanten	6	Jaarprogramma 2025	14
Twee hobby's gemakkelijk te combineren.....	7		

Succulenta—Afdeling “De Achterhoek”

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "Kruidenhof te Mallum" In Eibergen. Aanvang 20:00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 20,- per jaar.

Naast de contributie voor de afdeling, moet er ook nog € 30,- contributie aan de landelijke vereniging "Succulenta" betaald worden.

Informatie:

Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de verenigingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Voorzitter:

Theo Rengelink
Geleijnsestraat 48
7009 KE Doetinchem
0314 324154

Secretaresse:

Annie Heijnen,
Kuipersweg 9
7107 BC Winterswijk
0543 564314

Penningmeester:

Diddy Hoogstraten
Rozenkamp 8
7151 VN Eibergen
0545 472778

Bestuur

Leden:

Trudy Welman
Julianastraat 17
7161 CP Neede
0545 295813

Jurrie Hardiek,
M. Krusemanstraat
122
7513 HM Enschede
053 4301499

Foto voorpagina: gemaakt door Piet Hoogers

Wat er allemaal aan de hand was

In deze tijd van het jaar is er doorgaans niet zoveel te doen met de planten. Af en toe slipt er soms toch iets tussendoor zoals de bonsaipotjes in de vorst. De boompjes zelf zal het worst zijn of het vriest of niet, die mooie geglazuurde Japanse bonsaipotjes denken daar toch anders over. Met -3 is er niks aan de hand, maar met -4 vinden ze het schijnbaar mooi geweest en knappen sommige (de mooiste altijd eerst!) kapot. Normaal zet ik de bonsaipotjes in de kas, maar dat is altijd zo'n gedoe en is daarom achterwege gebleven. Dan krijg je weer ruimte moet je maar denken.

Onze gepantserde vriend Herman, de schildpad, hebben we deze winter voor het eerst in de kas gelaten, zodat hij zich in kan graven en de winterslaap kan houden. Begin februari was hij toch wel veel boven de grond zodat ik kans had hem eens te wegen, om te kijken of hij niet teveel afvalt. Hij was toch teveel afgevallen, waarschijnlijk dankzij dat ronddolen iedere keer als het een dag boven de acht graden is. Dus hebben we hem afgelopen week maar naar binnen gehaald, in zijn oude terrarium gezet en langzaam weer opgewarmd. Een winterrust van drie en een halve maand is voor de eerste keer ook wel lang genoeg denk ik. In ieder geval is hij nu weer lekker aan het zonnen, eten en rondsjouwen.

De januari-avond hebben we helaas moeten missen, maar de februari-avond kon gelukkig wel doorgaan. De opkomst was heel aardig te noemen. Het is toch altijd lekker om weer even een avondje met de planten en de vrienden van de club bezig te zijn. Persoonlijk vind ik dat nogal een opkikker in de donkere maanden van het jaar. Verder heb ik niet zoveel te melden. Rest me nog alle zieken beterschap te wensen, we kijken ernaar uit jullie weer een keer te zien!

Theo

Plant van de maand februari

Gymnocalycium pflanzii var. *Zegarrae*

Het moest er een keer van komen dat ik getroffen zou worden door een regeling die ik ooit zelf in het leven heb geroepen; ik was de gelukkige om over de plant van de maand te schrijven. Niet de grootte van de plant maar de jarenlange samenwerking met Ludwig Bercht deed mij besluiten om deze *Gymnocalycium* te nemen.

Bij de plant stond een sticker. Dat is altijd handig wanneer je in de naamgeving geïnteresseerd bent. Als naam werd gegeven: *Gymnocalycium pflanzii* var. *zegarrae*.

Nu heb ik in de verzameling twee planten die verdacht veel op het door mij gewonnen exemplaar lijken. Met dat verschil dat bij mijn planten de tand des tijds nog niet diverse sporen op de plant hebben achter gelaten. Grappig of misschien verwarrend is het dat een van de twee planten de naam *Gymnocalycium pflanzii* draagt en de andere *Gymnocalycium zegarrae*. Geef maar wijsheid.

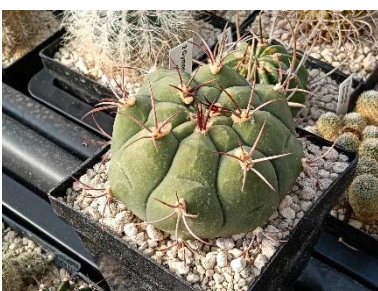

Wanneer je op het internet bij llife kijkt, zie je dat de hier afgebeelde plant daar wel voorkomt onder de naam *Gymnocalycium pflanzii* subs. *Zegarrae* en dat *Gymnocalycium zegarrae* daar niet genoemd wordt. Om het wat ingewikkelder te maken wordt bij llife als geaccepteerde naam *Gymnocalycium pflanzii* subs. *dorisiae* genoemd.

Gelukkig wordt *Gymnocalycium pflanzii* hier wel als geldige naam genoemd. Dus dat is al weer een hele zorg minder.

Bekijk ik de twee planten die in mijn verzameling staan, dan werpt dat bij mij de vraagtekens op of deze twee planten niet nauw verwant moeten zijn met *Gymnocalycium saglionis*?

In de synoniemenlijst van llife is er echter nergens van enige verwantschap tussen de drie soorten te bekennen. Dan maar even op zoek in het boek van Graham Charles, de gymnokenner bij uitstek.

Evenals bij llife ziet hij *Gymnocalycium zegarrae* niet als een soort maar is het een subspecies van *Gymnocalycium pflanzii*. En ook hier geen verwantschap met *Gymnocalycium saglionis* alhoewel de verschijningskenmerken hier wel sterk aan doen denken.

Ik hoop dat ik alledrie de planten tegelijkertijd in bloei heb en ik van de zaden die ik dan win een bepaalde verwantschap kan ontdekken.

Henk

Fotogalerij

Verzorgd door Piet Hoogers.

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Fotogalerij

Gemaakt in de botanische tuin van Osnabrück door Trudy Welman.

Foto 7: *Heliconia*

Foto 8: *Vijver*

Foto 9: *Eucharis amazonica*

Foto 10: *Palmen*

Foto 11: *Trimezia trinidense*

Foto 12: *Taxodium distichum*_var. *distichum*

Wilde mutanten

Natuurhybride tussen twee geslachten met cristaat: *Oreocereus celsianus* x *Lobivia ferox*

Foto 13: *Oreocereus celsianus* x *Lobivia ferox* cristaat

Deze bijzondere plant kwam voorbij tijdens een lezing van Milan Kurka, die Jos en ik gezien hebben in Tsjechië vorige zomer. De lezing had als titel 'Mediolobivia's in Argentinië' en ging dus voornamelijk over kleine *Rebutia*'s, mijn hoofdinteresse.

Ik ben een correspondentie gestart met Milan Kurka om meer te weten te komen over zijn theorie dat *Mediolobivia*'s in de natuur tot wel 100 jaar oud kunnen worden, hier zal ik nog vaker over berichten bij nieuwe ontwikkelingen. Deze foto's ga ik ook, met goedkeuring van Milan uiteraard, laten zien bij de 'vrienden van de Boliviaanse cactussen'-club, als we weer samenkomen op 15 maart. Naar aanleiding van mijn vragen heeft hij mij zijn hele presentatie gestuurd, waar deze mooie mutant tussen zat.

Dat *Oreocereus* en *Lobivia* / *Echinopsis* redelijk dicht bij elkaar liggen qua verwantschap was me al wel duidelijk, een hybride tussen de twee families is nieuw voor me, maar ik kom dan ook pas net kijken. Volgens professor Lothar Diers wijst een levensvatbare nakomeling erop dat de twee geslachten nauw verwant zijn. Of beter gezegd, als de twee ouders niet voortplanten wijst dit op een te grote genetische afstand. Deze plant heeft de eigenschappen van beide ouders mooi gemixt: de lengte en een beetje beharing van *Oreocereus* en de stekels van een *erox*. Dat deze plant dan ook nog een cristaat begint te vormen lijkt me puur toeval.

Dat hybriden gevoeliger zouden zijn voor cristaatvorming is me nog nooit ter ore gekomen, maar wie meer informatie heeft: laat het me weten!

Foto 14: *Oreocereus celsianus*

Foto 15: *Lobivia ferox*

Als voorbeeld van de ouderplanten van deze hybride heb ik foto's van een *Oreocereus celsianus* 'bos' en een solitaire (enkele) *Lobivia ferox* toegevoegd, ook deze foto's zijn gemaakt in de staat Jujuy, Argentinië.

Theo

Two hobby's gemakkelijk te combineren

Ook deze maand weer aan de bak om een stukje te schrijven voor AdRem. Dus deze maand weer mooie inheemse planten.

Foto 16: *Filago minima*

Als eerste deze maand de dwergviltkruid (*Filago minima*) uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Compositae*). Het is een 1-jarig plantje dat tot 15 cm hoog wordt. De gele bloemen verschijnen van juli tot in september. De herkomst van de Nederlandse naam is vanwege de witte haren aan de onderkant van de bladeren, waardoor het lijkt op schimmel. Het is een pionierplant die voorkomt op zwak zure grond welke een beetje humus bevat en niet stuift. Filago komt van filum wat spinsel betekent. Minima betekent de kleinste. De plant is de laatste jaren sterk achteruitgegaan.

De tweede plant is bezemkruid

(*Senecio inaequidens*), ook uit de familie van de samengesteldbloemigen (*Compositae*). Deze in mei en juni met gele bloemen bloeiende plant wordt ongeveer 100 cm hoog. De plant komt algemeen voor op ruwe terreinen zoals op spoorwegen e.d. De plant komt van oorsprong uit Zuid-Afrika en is waarschijnlijk meegekomen met woltransport en is voor het eerst gezien in Tilburg in 1939. De plant produceert 10.000 zaden per plant per jaar. De naam bezemkruid komt omdat de plant sterk vertakt is. Innaequidens betekent ongelijke tanden.

Foto 17: *Senecio inaequidens*

Foto 18: *Dactylorhiza incarnata* flowers

De derde is plant is de vleeskleurige orchis (*Dactylorhiza incarnata*) uit de Orchideeënfamilie (*Orchidaceae*). Een in Nederland wettelijk beschermde plant van de Rode lijst als matig afnemend. Er zijn bastaarden bekend met de brede orchis, rietorchis en de gevlekte orchis. Hij komt voor op zonnige, vrij natte meestal kalkhoudende grond. Dactylorhiza komt van het Oudgriekse dactylus (teen) en rhiza (wortel) wat slaat op de teenvormige knollen. Incarnata betekent vleeskleurig.

Jur

Steengoed

Botanische Tuin Osnabrück

Foto 19: Overzicht vanaf de hoofdingang

Dit keer een verslag over een botanische tuin die is aangelegd in een voormalige steengroeve, wat dus goed past bij de titel van mijn serie. In september afgelopen jaar bezochten we met onze Duitse vrienden de Botanische Tuin van de Universiteit Osnabrück. De tuin op de Westerberg is verdiept aangelegd in twee voormalige steengroeven. De groeven zijn ontstaan uit het delven van schelpkalksteen (Muschelkalk). De gesteentelagen werden tot 1920 gebruikt voor bouwdoeleinden. Ook in Nederland werd schelpkalksteen gebruikt als restauratiesteen voor gebouwen bestaande uit Bentheimerzandsteen en zandsteen.

In 1984 werd in de eerste groeve de tuin opgericht ten behoeve van onderzoek en onderwijs. In deze groeve vind je een diversiteit aan plantengemeenschappen uit verschillende delen van de wereld. Ook een vijver en een kas met planten uit het Amazonegebied ontbreken niet. De tweede steengroeve werd in 2011 in gebruik genomen voor inheemse en beschermde flora en fauna.

De tuin is vrij toegankelijk tijdens de openingstijden. Je hoeft er dus niet voor te betalen. Vanaf het plateau bij de hoofdingang heb je een overzicht over een deel van de tuin. Wij dalen af via een stalen wenteltrap waar een boomwurger (*Celastrus scandens*) zich over ontfermd heeft. We lopen langs steile wanden waar verschillende kalklagen uit het Trias (230 miljoen jaren oud) nog zichtbaar zijn. De vijver wordt omgeven door vaste planten en veel bomen.

Foto 20: Zicht op de regenwoudkas

Zo staat er een mooie moerascipres, *Taxodium distichum* var. *distichum* uit het zuidoosten van Noord-Amerika die 45 meter hoog kan worden en de apenboom (*Araucaria araucana*), een conifeer die inheems is in het zuiden van Chili en het zuidwesten van Argentinië, deze kan tot 40 m hoog worden. Op een gebied van 5,6 hectare zijn ongeveer 8000 plantensoorten te vinden. De tuin is verdeeld in geografische gebieden. In het midden is een Alpinum op een verhoging, een overblijfsel van de eerste steengroeve. Hierop zijn planten uit het Europese hooggebergte geplant. Buiten staan een aantal mooie palmen en struiken in kuipen opgesteld. Het hele gebied is verrijkt met een waterval, kleine beekjes en vijvers.

Foto 21: *Celastrus scandens*

Foto 22: *Gunnera*

De kas met meer dan 800 tropische planten uit Midden- en Zuid-Amerika werd geopend in 1998. Ze heeft een oppervlakte van 600 vierkante meter en een hoogte van 21 m. Via een trap in de kas kom je boven, waar je een mooi overzicht over de planten hebt. De foto's in de kas, van de *Heliconia* en de *Goethea strictiflora*, zijn vanaf een plateau op de trap genomen.

Foto 23: *Heliconia*

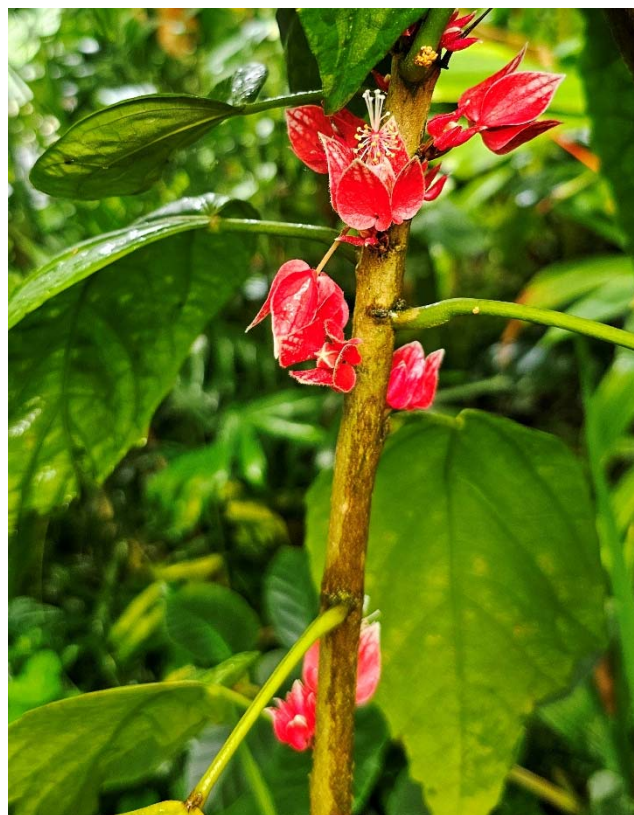

Foto 24: *Goethea cauliflora*

Goethea strictiflora is een opvallende plant die haar habitat heeft in de Braziliaanse bossen. *Goethea strictiflora* komt uit dezelfde familie als *Lavatera* en *Hibiscus*. Het bijzondere van deze struik is dat ze direct op het hout bloeit. Ook de bloeiwijze van deze plant lijkt niet op haar familieleden. De meesten hebben ronde bloemen aan het einde van een tak, maar *Goethea* heeft vlinderachtige bloemen direct aan de stam. De enige overeenkomst met de *Hibiscus* is de stamper en meeldraden die een eind naar voren uit de bloem steken. De oude naam voor *Goethea strictiflora* is *Pavonia strictiflora*, genoemd naar Pávon een Spaanse botanicus. De plant is later vernoemd naar Wolfgang Goethe die de plant in Brazilië ontdekt heeft.

De tuin werd in april 2011 uitgebreid met een tweede natuurlijke groeve van 2,8 hectare; in deze groeve, die een beschermd gebied is, staan droge graslandgemeenschappen. De twee groeves zijn met elkaar verbonden door een tunnel. De tuin is informatief en een bezoek meer dan waard.

Trudy

Uit de oude doos

J.C. Mieras - Adrem1, Nov 1979

STAPELIAARDIG

4

De plant waarvan U hiernaast de bloem getekend ziet, is een der meest aantrekkelijke Stapelia-achtigen en heeft een rijke geschiedenis.

Het verhaal begint met een leerling van Linnaeus, de Zweedse bioloog Carl Peter Thunberg, die tussen 1772 en 1775 een aantal expedities maakte in de Kaapkolonie, Z.-Afrika. Enkele malen werd hij vergezeld door de Schotse plantenkenner Francis Masson. Tijdens een van hun gezamenlijke expedities vond Thunberg een nieuwe Stapelia met tot 8 cm grote, aan de randen behaarde crèmekleurige bloemen.

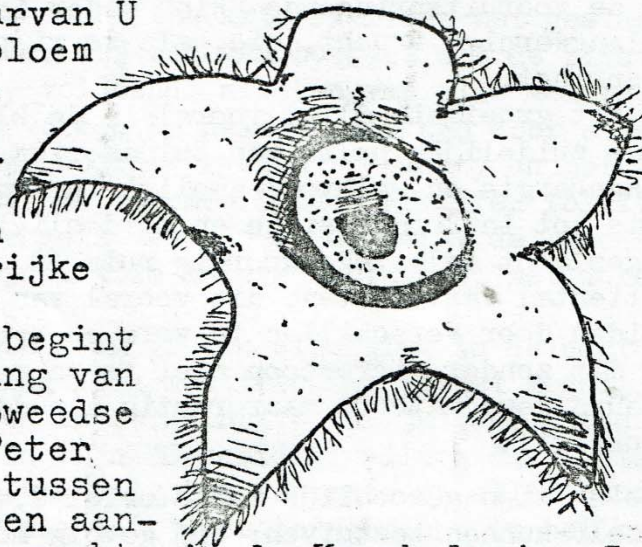
Pas in 1794 beschreef Thunberg de plant als *Stapelia ciliata* (cilium = wimper) en een paar jaar later publiceerde Masson de eerste afbeelding van de plant. Zowel Thunbergs als Massons planten gingen spoedig dood.

Op grond van herbariummateriaal - vooral de bloembouw week af van andere Stapelia's - besloot in 1878 de beroemde N.E. Brown voor deze plant een apart geslacht op te stellen, nl. *Diplocyatha*.

Enkele jaren geleden (in 1975) doopte L.C. Leach de plant, tezamen met een aantal andere Stapelia's om, zodat de plant nu bekend staat als *Orbea ciliata*.

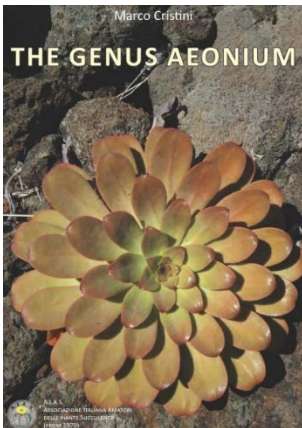
Er schijnen 2 verschillende vormen in cultuur te zijn, waarvan de meest bekende op latere leeftijd cristaten maakt.

Zoals zoveel aanverwanten houdt deze plant van luchtige grond, zo mogelijk niet te lage wintertemperatuur (dan door voorzichtig water geven de plant "aan de praat" houden) en is gevoelig voor zwartrot. Dit laatste wordt met redelijk succes bestreden met systeem-fungicides (fungicide = schimmeldodend middel). M.

Met een boekje in een hoekje

The genus *Aeonium*, door Marco Cristini

Aeoniums zijn een groep planten van zo'n 34 verschillende soorten en 9 ondersoorten die waarschijnlijk afstammen van een *Sedum* of Sedum-achtige voorloper. De meeste soorten komen op de Canarische eilanden en Madeira voor, maar er zijn ook enkele soorten uit de Kaapverdische eilanden, Noord-Afrika, Oost-Afrika en Jemen. Veel soorten zijn endemisch voor een eiland of zelfs niche van een bepaald eiland. De planten vormen een rozet bladeren, vaak op een vertakte steel, wat ze een makkelijk herkenbaar uiterlijk geeft. De soorten zijn evenwel vaak lastig van elkaar te onderscheiden.

Hun aanpassing aan droogte maakt ze bijzonder geschikt om naast en samen met een cactusverzameling te verzorgen. Omdat ze niet heel groot worden of snel groeien zijn ze ook weggelegd voor de wat nauwer behuisde liefhebber. Op beurzen en bij liefhebbers is er aan hele leuke *Aeonium*soorten te komen, maar fatsoenlijke informatie hierover was altijd een stuk lastiger te verkrijgen.

Dan eindelijk is er een nieuwe monografie over het geslacht *Aeonium*. De meeste goede boeken over dit geslacht zijn nauwelijks of niet aan te komen. Dus dit boek, een speciale uitgave van de Italiaanse cactusvereniging A.I.A.S., is zeer welkom voor de liefhebber.

Wie meer over deze planten te weten wilde komen, was al snel aangewezen op reisgidsjes of wetenschappelijke werken over DNA onderzoeken en dergelijke. Dus al snel te weinig of te veel informatie. Maar nu hebben we dan een handzaam naslagwerk, dat geen van de noodzakelijke onderwerpen voor een serieuze wetenschappelijke publicatie uit de weg gaat.

Het voldoen aan deze criteria betekent geenszins dat het hier een droge, saaie tekst betreft. Integendeel, de verschillende onderwerpen worden allen vlot en volledig behandeld. Van literatuurbespreking van het allereerste begin, tot goede verspreidingskaarten en verschillende habitattypen per gebied of eiland. Ook word er ingegaan op taxonomie en evolutie en de nieuwste inzichten hieromtrent. Voor de kweker misschien wel het belangrijkste zijn de soortbeschrijvingen met goede informatie over voorkomen en kweekvereisten.

Als ik deze uitgave vergelijk met soortgelijke publicaties van verenigingen, zijn er eigenlijk maar heel zelden uitgaven die qua kwaliteit en vooral volledigheid aan dit werk kunnen tippen. Hiermee wil ik zeker niet zeggen dat soortgelijke publicaties zo middelmatig zijn, veelmeer wil ik de uitzonderlijke volledigheid en toegankelijkheid van dit werk benadrukken. Het handzame formaat en volledigheid maakt dat het in de rugzak van een succulentenliefhebber niet mag ontbreken, mocht deze potentiële groeiplaatsen van deze bijzondere planten bezoeken.

Het boek is in het Engels en het Italiaans uitgegeven en bestaat uit 225 pagina's. Het kost 50 euro exclusief verzendkosten en is te bestellen door een verzoek hiertoe in te dienen bij de secretaris van de A.I.A.S. onder e-mailadres: segretaria-nazionale@aias.info.

Theo

Onder ons gezegd

Verslag van de jaarvergadering op donderdag 13 februari in de kruidentuin.

Het jaarverslag en financieel verslag worden onder dankzegging goedgekeurd. Ook de kascommissie heeft de boeken goedgekeurd. Volgend jaar zitten Piet Hoogers en Henk Viscaal in de kascommissie.

Jurrie en Diddy zijn aftredend en herkiesbaar in het bestuur. Aangezien er zich geen tegenkandidaten gemeld hebben, gaan Jurrie en Diddy maar gewoon verder.

De plant van de maand, een *Gymnocalycium*, wordt gewonnen door Henk Viscaal.

Na dit officiële gedeelte en de verloting houdt Theo een lezing over zijn vakantie in Thüringen. We zien o.a. de kwekerij van Haage in Erfurt. Een schitterende kwekerij met veel bijzondere planten. Niet alleen cactussen maar ook veel andere planten. Theo en Saskia zijn ook bij verschillende rebutialiefhebbers geweest. 1 man heeft

alle rebutiasoorten in de buitenlucht, in een stadstuintje, heel apart. Ook hebben we nog allerlei stenen en schildpadden gezien.

Trudy vraagt nog naar stukjes en foto's voor AdRem. Het was een avond met niet zo'n grote opkomst maar ook met een mooie lezing.

Annie

Jaarprogramma 2025

Januari	9	Lezing door Theo Rengelink.
Februari	13	Jaarvergadering en lezing door Trudy Welman.
Maart	13	Praktijkavond
April	10	Lezing door Henk Viscaal.
Mei	8	Tuinbezoek.
Juni	12	Tuinbezoek.
	28	Reisje.
Juli	10	Kruidentuin.
Augustus		Vakantie.
September	11	Jubileumavond met Gert Ubink.
Oktober	9	Ruilavond.
November	13	Gast spreker.
December	11	Foto- en praatavond.

Open Dag

Zaterdag 5 april 2025

Mijnsherenweg 20

1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326889

